

Avalaht>Kohtumenetlused>Tsiivilasjad>Tõendite kogumine

Tõendite kogumine

Portugal

1 Tõendamiskohustus

1.1 Millised on tõendamiskohustust reguleerivad normid?

Tõendamiskohustust reguleerivad üldnormid on sätestatud [Portugali tsiviilseadustiku](#) artiklites 342–348.

1.2 Kas on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud? Millistel juhtudel? Kas tõenditega on võimalik konkreetne õiguslik eeldus ümber lükata?

Jah, on olemas normid, mille alusel on teatavad asjaolud tõendamiskohustusest vabastatud.

Järgmistel juhtudel:

[Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 412 – asjaolud, mille puhul ei tule nõuet või tõendeid esitada;

[Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 350 – õiguslikud eeldused.

Õiguslikud eeldused võib siiski vastupidist kinnitavate tõenditega ümber lükata, välja arvatud juhul, kui see ei ole seadusega lubatud ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikli 350 lõige 2).

1.3 Kui veendunud peab kohus asjaolus olema, et oma otsus sellele asjaolule rajada?

Kohtunik hindab tõendeid vabalt, lähtudes oma kaalutletud veendumusest iga asjaolu kohta. Tõendite vaba kohtuliku hindamise põhimõtet ei kohaldata asjaolude suhtes, mille tõendamiseks on seaduses sätestatud erikord, või selliste asjaolude suhtes, mida on võimalik tõendada ainult dokumentidega või mis on täielikult tõendatud kas dokumentidega, poolte kokkuleppe või omaksvõtuga ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 607 lõige 5).

Kohus peab kaaluma kõiki esitatud tõendeid olenemata sellest, kas need on esitanud see pool, kes oleks pidanud need esitama, ilma et see mõjutaks selliste sätete kohaldamist, mille alusel saab tunnistada esitatud asjaolu tähtsusetuks, kui seda ei ole esitanud teatud huvitatud isik ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 413).

Tõendusjõud sõltub asjaomase tõendi laadist ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artiklid 369–396).

2 Tõendite kogumine

2.1 Kas tõendite kogumiseks on alati nõutav poole taotlus või võib kohtunik teatavates olukordades koguda tõendeid ka omal algatusel?

Tõendite kogumiseks ei ole alati nõutav poole taotlus.

Portugali õiguses on sätestatud uurimispõhimõtte, mille kohaselt on kohtunik kohustatud kasvõi omal algatusel võtma või määrama kõik meetmed, mis on vajalikud selleks, et selgitada välja tõde ja lahendada vaidlus õiglaselt seoses asjaoludega, mida ta on õiguspäraselt volitatud uurima ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 411).

2.2 Millised on järgmised sammu, kui poole taotlus tõendite kogumiseks rahuldatakse?

Kohus määrab kas kohtueelsel ärakuulamisel või määrusega kindlaks, mis liiki tõendid on vastuvõetavad ja millele võib tugineda ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklid 591 ja 593).

Üldjuhul kogutakse tõendeid viimasel kohtuistungil ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 604 lõige 3). Erandina võib kohus siiski lubada tõendeid esitada ka varasemas etapis ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 419).

Kui kohtunik leiab pärast istungit, et kohtul ei ole piisavalt teavet, võib ta korraldada uue istungi, et kuulata ära isikud, keda ta soovib ära kuulata, või määrata muud vajalikud meetmed ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 607 lõige 1).

2.3 Millistel juhtudel võib kohus tagasi lükata poole taotluse koguda tõendeid?

Üldiselt peab kohtunik kooskõlas [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 6 sätestatud menetluskohustusega lükkama tagasi tõendid, mis on ebaolulised või liigituvad venitamistaktika alla.

Tõendite kogumise taotlus võidakse täielikult või osaliselt tagasi lükata muu hulgas järgmistel juhtudel:

tunnistajate arvu piirang ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 511);

takistused ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 496);

vanne ja eelkuulamine ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 513);

asjaolud, millele pool võib oma ütlustes tugineda ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 454).

2.4 Millised on tõendamise eri viisid?

Eksisteerivad järgmised tõendamisviisid:

eeldused ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 349);

omaksvõtt ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 352);

poole ütlused ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 466);

dokumentaalsed tõendid ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 362);

ekspertidelt kogutud tõendid ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 388);

omaksvõtt ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 390);

tunnistajatelt kogutud tõendid ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 392);

vallas- või kinnisasja esitamine ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 416 lõige 1).

2.5 Millised on tunnistaja ütlustega tõendamise meetodid ja kas need erinevad meetoditest, mida kasutatakse eksperdi arvamusega tõendamisel? Millised on kirjalike tõendite esitamise ja ekspertiisiaruande/ekspertiisaruamuse kohta kehtivad nõuded?

Tunnistaja ütlustega tõendamiseks on [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklite 452, 456, 457, 466, 500, 501, 502, 503, 506, 518 ja 520 kohaselt mitmesuguseid meetodeid:

poolte ja tunnistajate ärakuulamine kohapeal või tehniliste vahendite abil ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 502);

küsitlemine õigusabitaotluse alusel ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 500 punkt b);

küsitlemine isiku elukohas või teenistuskohas ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 503);

ütluste andmine kirjalikult ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 517);

tõendite esitamine kirjalikult ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 518);
kohtu ja tõendeid esitava isiku otsesuhtlus ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 520);
sündmuskoha vaatlus ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 501).

Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklite 486, 490 ja 492 kohased ekspertidel tõendite kogumise meetodid erinevad eespool loetletud tunnistajatelt tõendite kogumise meetoditest järgmiselt:

eksperdid osalevad viimasel kohtuistungil, kui kumbki pool seda taotleb või kohtunik sellise korralduse annab. Ettevõtete, laborite ja ametlike talituste eksperdid kuulatakse ära videokonferentsi teel nende töökohas ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 486);
kohus võib teha esemete või isikute vaatluse, käia sündmuskohal või anda korralduse asjaolude rekonstrueerimiseks; kohtuniku võib saata spetsialist, kui ta peab seda asjakohaseks ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklid 490 ja 492).

Kirjalike tõendite, aruannete ja eksperdiarvamuste esitamist reguleerivad normid on sätestatud [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 416).

2.6 Kas mõni tõendamisviis on teistest suurema tõendusjõuga?

Jah, eri tõendamisviisidel on olenevalt laadist tõepoolest erinev tõendusjõud (vt vastus küsimusele 1.3).

2.7 Kas teatavate asjaolude tõendamiseks on kohustuslikud kindlad tõendamisviisid?

Jah, eeskätt järgmistel juhtudel:

õiguslikult siduv kirjaliku dokumendi nõue ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 364);
vorminõude täitmata jätmine ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 220).

2.8 Kas seadus kohustab tunnistajaid ütlusi andma?

Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 417 kohaselt peavad kõik isikud – olenemata sellest, kas nad on kohtuasja pooled või mitte – tegema koostööd tõe väljaselgitamiseks.

2.9 Millistel juhtudel võivad nad keelduda ütluste andmisest?

Tunnistaja võib seaduslikult keelduda ütlusi andmast [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 497 sätestatud juhtudel.

2.10 Kas isikut, kes keeldub tunnistamast, võib karistada või sundida ütlusi andma?

Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 417 kohaselt peavad kõik isikud – olenemata sellest, kas nad on kohtuasja pooled või mitte – tegema koostööd tõe väljaselgitamiseks.

Koostööst keeldujaid trahvitakse, ilma et see piiraks võimalike sunnimeetmete kohaldamist ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 417 lõige 2).

Kui tunnistaja jätab kohtu kutsel mõjuva põhjuseta kohtusse ilmumata, võib kohus määrata tunnistajale trahvi või tema sundtoomise (

[Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 508 lõige 4).

2.11 Kas on isikuid, keda ei saa tunnistajana üle kuulata?

Jah, tõendeid ei saa koguda järgmistel juhtudel:

tunnistajatena ei tohi kasutada isikuid, kes ei ole vaimselt võimelised andma ütlusi tõendatavate asjaolude kohta ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 495);

tunnistajatena ei tohi ütlusi anda isikud, kes võivad anda ütlusi kohtuasja pooltena ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 496).

2.12 Milline on kohtuniku ja poolte roll tunnistaja ülekuulamisel? Millistel tingimustel võib tunnistaja üle kuulata videokonferentsi vahendusel või muude tehniliste vahendite abil?

Kohtuniku ja poolte rolli tunnistaja ülekuulamisel reguleerivad [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artiklis 516 sätestatud tunnistajana ütluste andmist käsitlevad õigusnormid.

Tunnistajad annavad ütlusi viimasel kohtuistungil isiklikult või videokonferentsi vahendusel ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 500).

Tunnistajate küsitlemist tehniliste vahendite, nagu telekonferentsi vahendusel reguleerib [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 502.

3 Tõendite hindamine

3.1 Kas asjaolu, et pool on saanud tõendid ebaseaduslikul teel, seab kohtule otsuse tegemisel piiranguid?

Jah. Näiteks võib tuua era- ja perekonnaelu puutumatus ja inimväärikust rikkudes saadud tõendid ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 490).

3.2 Kas minu kui poolte antud seletusi võetakse tõendina arvesse?

Jah. Omaksvõtt, millega pool tunnistab teatavat asjaolu enda kahjuks ja vastaspoole kasuks, põhineb poolte ütlustel ([Portugali tsiviilseadustiku](#) artikkel 352 ja [Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikkel 452).

Kohus kaalub poolte avaldusi vabalt, välja arvatud juhul, kui need avaldused hõlmavad omaksvõttu ([Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustiku](#) artikli 466 lõige 3).

4 Kas see liikmesriik on kooskõlas tõendite kogumise määruuse artikli 2 lõikega 1 määratud kindlaks muud asutused, kes on määruuse alusel pädevad koguma tõendeid tsiviil- ja kaubandusajades toimuvates kohtumenetlustes? Kui jah, siis millises menetluses nad on pädevad tõendeid koguma? Kas nad võivad taotleda tõendite kogumist või aidata kaasa ka tõendite kogumisele teise liikmesriigi taotluse alusel? Vt ka tõendite kogumise määruuse artikli 2 lõike 1 kohane teatis.

Portugal ei ole muid asutusi nimetanud, kuna kohtumenetluses tõendite kogumine on Portugali kohtute pädevuses.

Kohaldatavad õigusaktid

[Portugali tsiviilseadustik](#)

[Portugali tsiviilkohtumenetluse seadustik](#)

NBI

Sellel teabelehel esitatud teave ei ole tsiviil- ja kaubandusajades käsitleva Euroopa õigusala seaduse koostöö võrgustiku kontaktpunktile, kohtutele ega muudele üksustele ja asutustele siduv; teabelehe tõlgendamist võidakse kohtupraktikaga muuta. Kuigi teabelehti ajakohastatakse korrapäraselt, on siiski vaja tutvuda kehtivate õigusaktidega.

Viimati uuendatud: 27/11/2023

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusala seaduse koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusala seaduse koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.